

Sygn. akt VII U 68/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2018 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 stycznia 2018 r. w Warszawie

sprawy L. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania L. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...), w ten sposób, że przyznaje odwołującemu L. B. (1) prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 19 października 2016 r.,

2. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

UZASADNIENIE

L. B. (1) w dniu 5 stycznia 2017 r. złożył, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...) mocą, której organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury – z warunków szczególnych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, że organ rentowy nie zaliczył do okresu świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni (...) w P. na stanowisku traktorzysty z uwagi na brak przedłożenia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz okresu od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. na stanowisku spawacza elektrycznego na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 października 2001 r. z uwagi na fakt, że świadectwo to nie zostało wystawione ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. Podał, że w okresie od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. wykonywał pracę w charakterze kierowcy ciągnika - traktorzysty, a do jego czynności w tym czasie należało wywożenie obornika, oranie pola, koszenie traw, koszenie zbóż, natomiast w okresie zimowym prace transportowe, polegające na wożeniu piachu i żwiru na drogi celem ich utwardzenia. Prace te są wymienione w Wykazie A, Dziale VIII pod poz. 3 – prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz do Uchwały Nr 24 Zarządu Krajowego Związku Rolników i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 r. Z kolei w okresie od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. wykonywał prace na stanowisku spawacza elektrycznego,

które są wymienione w Wykazie A, Dziale XIV pod poz. 12 pkt. 10, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr: 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. Podkreślił, że ww. zakłady pracy już nie istnieją wobec, czego nie ma możliwości przedłożenia prawidłowo wystawionych świadectw pracy w warunkach szczególnych z ww. okresów zatrudnienia. Na okoliczność pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, będących jego współpracownikami w spornych okresach czasu. W konkluzji odwołania L. B. (1) wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie na jego rzecz prawa do dochodzonego świadczenia (odwołanie z dnia 5 stycznia 2017 r. k. 2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Organ rentowy w uzasadnieniu odwołania podniósł między innymi, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, warunkującym prawo do świadczenia. Zaznaczył, że zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku. Powyższe okresy pracy stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Pilawie na stanowisku traktorzysty z uwagi na brak przedłożenia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz okresu od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. na stanowisku spawacza elektrycznego na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 października 2001 r. z uwagi na fakt, że świadectwo to nie zostało wystawione ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. Dodał przy tym, że ubezpieczony nie jest członkiem OFE, legitymuje się ogólnym stażem pracy, wynoszącym na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat, a w dniu (...) ukończył 60 lat. Nie spełnia jednak wymogu posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Z tych też względów organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych (odpowiedź na odwołanie z dnia 17 stycznia 2017 r. k. 17-18 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony L. B. (1), urodzony w dniu (...), w dniu 21 października 2016 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 21 października 2016 r. wraz z załącznikami k. 1-32 a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnych warunkach (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych też względów, organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...) odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonej emerytury. Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Pilawie na stanowisku traktorzysty z uwagi na brak przedłożenia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz okresu od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. na stanowisku spawacza elektrycznego na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 października 2001 r. z uwagi na fakt, że świadectwo to nie zostało wystawione ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. Wskazał przy tym, że ubezpieczony nie jest członkiem OFE, legitymuje się ogólnym stażem pracy,

wynoszącym na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat, a w dniu (...) ukończył 60 lat (decyzja z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: ENS/20/045129008, k. 39 a.r.).

Ubezpieczony L. B. (1) od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...), złożył odwołanie do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że: L. B. (1) w okresie od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w P. na stanowisku traktorzysty. Przed podjęciem pracy na ww. stanowisku, ubezpieczony w dniu 2 kwietnia 1974 r. uzyskał uprawnienia o nr: (...) do prowadzenia ciągnika rolniczego (kategoria T). W trakcie całego powyższego okresu zatrudnienia, ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika rolniczego, która to praca polegała na kierowaniu ciągnikiem wykorzystywanym do uprawy pól oraz transportu m.in. produktów rolnych i materiału siewnego. Ubezpieczony w okresie od wiosny do później jesieni wykonywał różnego rodzaju prace, w tym m.in. woził piach i komponenty do lakierni, zgodnie z indywidualnymi zamówieniami, jak również na rzecz takich zakładów pracy jak: (...), (...), (...), (...) oraz (...). W okresie zimowym wykonywał natomiast czynności związane z odśnieżaniem ulic oraz posypywaniem ich piaskiem. Ubezpieczony wykonywał traktorem również innego rodzaju prace transportowe, a mianowicie woził żwir, worki z nawozami oraz piasek do posypywania dróg i placów. Ubezpieczony zajmował się także takimi pracami jak orka, czy koszenie traw i zbóż. Przez cały okres powyższego zatrudnienia ubezpieczony obsługiwał głównie ciągniki typu (...), wyposażone w przyczepę o dopuszczalnej masie całkowitej, wynoszącej 3,5 tony. Z kolei w okresie od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku spawacza elektrycznego w Fabryce (...) w G.. Uprawnienia na spawanie elektryczne ubezpieczony uzyskał jeszcze przed podjęciem ww. zatrudnienia, natomiast uprawnienia na spawanie gazowe uzyskał już w trakcie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy. W spornym okresie czasu ubezpieczony swoje obowiązki wykonywał w Dziale Utrzymania Ruchu, zwanego również Działem Głównego Mechanika. Do jego zadań należało wówczas przede wszystkim spawanie elektryczne, jak i gazowe różnych konstrukcji metalowych, konstrukcji maszyn, konstrukcji samochodów ciężarowych, a także rolek w kotłowniach oraz wykonywanie wszelkich prac wstępnych, a polegających na przygotowywaniu poszczególnych elementów do spawania. Powyższe obowiązki ubezpieczony początkowo wykonywał za pomocą spawarki elektrycznej wirowej, a następnie spawarki typu (...) w osłonie dwutlenku węgla. Ubezpieczony zajmował się także spawaniem gazowym, które było wykonywane za pomocą szeregu narzędzi i urządzeń w tym butli z tlenem i acetylenem. Sporadycznie ubezpieczony wykonywał także prace ślusarskie, które jednak były nieodzownie związane z pracami spawalniczymi, a polegały m.in. na szlifowaniu spawów. W Dziale Utrzymania Ruchu obowiązki spawalnicze wykonywane były przez dwie osoby, w tym przez ubezpieczonego. Wszystkie opisane powyżej czynności ubezpieczony L. B. (1) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W latach 1985-2000 w tym samym, co ubezpieczony zakładzie pracy zatrudniony był także L. B. (2) na stanowisku elektryka oraz specjalisty ds. energetycznych i A. B. na stanowisku ślusarza remontowego w Dziale Głównego Mechanika (świadczenie pracy z dnia 30 października 2001 r. k. 6, zeznania świadka A. C. k. 39-41, zeznania świadka L. B. (2) k. 52-53, zeznania świadka A. B. k. 53-54, zeznania odwołującego k. 54-57 a.s.).

W toku postępowania sądowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w okresach od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni (...) w P. oraz od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) wykonywana była w warunkach szczególnych, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów, dotyczących I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych Ministrów (postanowienie z dnia 8 czerwca 2017 r. k. 56 a.s.).

W opinii z dnia 28 października 2017 r. biegły sądowy z zakresu bhp J. C. stwierdził, że uznanie prac za wykonywane w szczególnych warunkach jest możliwe, gdy stanowisko lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika ściśle odpowiada odpowiedniemu zapisowi zawartemu w wykazie A, stanowiącemu załącznik do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W treści opinii biegły sądowy wskazał, że materiał dowodowy zebrany w sprawie daje podstawy

do zaliczenia pracy wykonywanej przez odwołującego do prac w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej w okresie zatrudnienia od dnia 1 czerwca 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni (...) w P. oraz w okresie od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G.. Biegły zaznaczył, że prace wykonywane przez odwołującego w spornych okresach czasu są ujęte w Wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pod poz. 3 Działu VIII – W transporcie i łączności w odniesieniu do zatrudnienia od dnia 1 czerwca 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni (...) w P. oraz pod poz. 12 Działu XIV – Prace różne w odniesieniu do zatrudnienia od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G.. W ocenie biegłego charakter i rodzaj prac wykonywanych przez odwołującego, daje podstawy do uznania prac wykonywanych przez odwołującego, jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach uprawniających do niższego wieku emerytalnego zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (opinia biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dr n. o zdr. J. C. z dnia 28 października 2017 r. k. 70-86 a.s.).

Do powyższej opinii, żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń (pismo procesowe z dnia 28 października 2017 r. k. 98, protokół rozprawy z dnia 4 stycznia 2018 r. k. 105-106 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych odwołującego, a także na podstawie wiarygodnych zeznań odwołującego L. B. (1) (k. 54-57 a.s.) oraz świadków A. C. (k. 39-41 a.s.), L. B. (2) (k. 52-53 a.s.) i A. B. (k. 53-54 a.s.). Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Zeznania świadków A. C., L. B. (2) i A. B. Sąd Okręgowy ocenił, jako wiarygodne biorąc pod uwagę fakt, iż świadkowie jako osoby niespokrewnione i niepowiązane z żadną ze stron, nie miały interesu w składaniu zeznań nieodpowiadających rzeczywistości. Wskazani powyżej świadkowie w sposób dokładny wyjaśnili na czym polegała praca L. B. (1) w Spółdzielni (...) w P. (świadek A. C.) oraz w Fabryce (...) w G. (świadkowie L. B. (2) i A. B.) we wskazanych powyżej okresach czasu. Zeznania te były także zgodne z twierdzeniami odwołującego (k. 54-57 a.s.), który wskazał, że w okresie od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika rolniczego (traktorzysty), a w okresie od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace, polegające na spawaniu elektrycznym i gazowym. Z kolei wykonywane wówczas przez niego prace ślusarskie były nieodzownie związane z pracami spawalniczymi i stanowiły jedynie pochodną tych czynności. Powyższym zeznaniom odwołującego, jak i świadków Sąd Okręgowy dał wiarę w całości, jako że są one spójne, logiczne, a także w pełni korespondują z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego, w tym także z opinią biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. C. z dnia 28 października 2017 r.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy oparł się także na wskazanej powyżej opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. C. z dnia 28 października 2017 r. (k. 70-86 a.s.). Odnosząc się do sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego, Sąd uznał ją za przekonującą, rzeczową i merytorycznie uzasadnioną. Sąd wziął pod uwagę fakt, iż opinia ta uwzględnia i odnosi się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornych okresach czasu i wykonywanych przez niego obowiązków, co biegły szczegółowo omówił. Opinia ta jest również zgodna z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami świadków i odwołującego. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu okoliczność, że odwołujący w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w P. oraz w Fabryce (...) w G. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace, które spełniają przesłanki do uznania ich za prace wykonywane w warunkach szczególnych – spowodowała, że okresy te powinny być w całości zaliczone do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie L. B. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz.1338 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 25 lat dla mężczyzn i 20 dla kobiet;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ww. ustawa jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które w § 4 wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 Rozporządzenia).

Wskazać należy, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie rozporządzenia, nie można kierować się względami nazewnictwa danego stanowiska pracy. Należy ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, albowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie II UK 337/03).

Podkreślenia wymaga także, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez pracodawcę, nie stanowi dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo pracy traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Ponadto z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wobec powyższego, zakwestionowanie tych dokumentów przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia pracownika w warunkach szczególnych za pomocą innych środków dowodowych w toku postępowania sądowego. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach – jak już wyżej wskazano - nie stanowi

wyłączonego dowodu służącego do wykazania charakteru świadczonej pracy. W tym jednak zakresie, ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na ubezpieczonym.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że L. B. (1) ukończył w dniu 19 października 2016 r. wymagany wiek 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, jak również udowodnił wymaganą ilość okresów składkowych i nieskładkowych 25 lat, według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r.

Przedmiotem sporu pozostawało natomiast ustalenie, czy odwołujący posiada na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył mu bowiem do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Pilawie na stanowisku traktorzysty z uwagi na brak przedłożenia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz okresu zatrudnienia od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. na stanowisku spawacza elektrycznego na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 października 2001 r. z uwagi na fakt, że świadectwo to nie zostało wystawione ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r.

Zdaniem Sądu fakt wykonywania przez L. B. (1) pracy w szczególnych warunkach w okresie od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni (...) w P. oraz w okresie od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Niewątpliwie przez cały okres zatrudnienia w Spółdzielni (...) w P. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika rolniczego, która to praca polegała na kierowaniu ciągnikiem wykorzystywanym do uprawy pól oraz transportu m.in. produktów rolnych i materiału siewnego. Ubezpieczony w okresie od wiosny do późniejszej jesieni wykonywał różnego rodzaju prace, w tym m.in. woził piach i komponenty do lakierni, natomiast w okresie zimowym wykonywał czynności związane z odśnieżaniem ulic oraz posypywaniem ich piaskiem. Z kolei w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) w G. ubezpieczony wykonywał prace, polegające na spawaniu elektrycznym i gazowym różnych konstrukcji metalowych, konstrukcji maszyn, konstrukcji samochodów ciężarowych, a także rolek w kotłowniach oraz wykonywał wszelkie prace wstępne, polegające na przygotowywaniu poszczególnych elementów do spawania. Sporadycznie ubezpieczony wykonywał także prace ślusarskie, które jednak były nieodzownie związane z pracami spawalniczymi, a polegały m.in. na szlifowaniu spawów. Prace ślusarskie stanowiły zatem jeden z początkowych etapów realizacji prac spawalniczych i w tym zakresie odwołujący po zakończeniu powyższych prac, zajmował się spawaniem tak gazowym, jak i elektrycznym. Opisane powyżej prace ślusarskie, Sąd Okręgowy potraktował zatem jako element początkowy, konieczny do rozpoczęcia realizacji założonych wcześniej zadań do wykonania, a mianowicie prac spawalniczych. Nie było zatem powodów, aby zakwalifikować te czynności do podstawowych, a zarazem jedynych, wykonywanych przez odwołującego w spornym okresie czasu, w odniesieniu do okresu jego zatrudnienia w Fabryce (...) w G.. Odnosząc się natomiast do twierdzeń organu rentowego dotyczących tego, że w przedłożonych przez odwołującego dokumentach pracowniczych występowały rozbieżności w zakresie wskazanych stanowisk pracy, co w ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przesądzało o odmowie przyznania na rzecz odwołującego dochodzonego świadczenia, to wskazać należy, że w niniejszej sytuacji nie ma znaczenia nazewnictwo zajmowanych przez ubezpieczonego stanowisk pracy, albowiem dla ostatecznej kwalifikacji danej pracy, jako pracy w warunkach szczególnych decydujące znaczenie ma treść załącznika do Rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r., który nie powołuje się na konkretne stanowiska, lecz wskazuje czynności, których wykonywanie kwalifikuje określoną pracę, jako pracę w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego o uznaniu danej pracy za pracę w warunkach szczególnych powinny decydować obowiązki faktycznie przez pracownika wykonywane, a nie treść umowy o pracę, świadectwa pracy i nazewnictwo stanowiska pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998 r., II UKN 570/97). O pracy w warunkach szczególnych decyduje zatem rodzaj wykonywanej pracy, co ponadto wynika z powołanych powyżej przepisów prawa, a w szczególności z art. 32 ust. 2 który stanowi, że dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac ustala się bowiem na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracami w warunkach szczególnych. Z kolei w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Przy czym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Jest to także praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 01 czerwca 2010 r., sygn. II UK 21/10). Zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, decydującą rolę przy analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów, nie zaś nazewnictwo danego stanowiska pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09 oraz z dnia 06 grudnia 2010 r., II UK 140/10). Ponadto jak już zostało wskazane świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie stanowi wyłącznego dowodu służącego do wykazania charakteru świadczonej pracy wobec, czego zakwestionowanie tego dokumentu przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia pracownika w warunkach szczególnych za pomocą innych środków dowodowych w toku postępowania sądowego, w tym w oparciu o zeznania świadków, które mogą potwierdzić spełnienie przez ubezpieczonego warunków wymaganych do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zważył, że wskazane przez biegłego sądowego okresy zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Pilawie oraz od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. podlegają zaliczeniu do stażu pracy - jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Prace wykonywane przez odwołującego w spornych okresach czasu są ujęte w Wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pod poz. 3 Działu VIII – W transporcie i łączności w odniesieniu do zatrudnienia od dnia 1 czerwca 1974 r. do dnia 31 października 1975 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Pilawie oraz pod poz. 12 Działu XIV – Prace różne w odniesieniu do zatrudnienia od dnia 18 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G.. Tym samym łączny staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach wynosi ponad 15 lat. Ubezpieczony spełnia zatem wszystkie przesłanki z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 1 grudnia 2016 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał odwołującemu L. B. (1) prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych od dnia 19 października 2016 r., tj. od dnia osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt. 1 sentencji wyroku.

Jednocześnie w pkt. 2 wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia, w oparciu o treść art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ustalenie, że odwołujący spełnił warunek wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymagało bowiem przeprowadzenia sądowego postępowania dowodowego, w tym dopuszczenia dowodu z zeznań świadków oraz przesłuchania odwołującego. Organ rentowy nie ma tych możliwości dowodowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż ograniczony jest środkami dowodowymi wymienionymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49).

Zgodnie z art. 118 ust. 1a ww. ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień

wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Działając zaś na podstawie powołanego przepisu, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, powodującej opóźnienie w wypłacie świadczenia, mając na uwadze fakt, że dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń, co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, mającego wpływ na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w pkt. 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)